

Till vilket pris?

När kortsiktig politik hotar konkurrenskraft och tillväxt

Ta till vara på skogens styrka

Sju tiondelar av Sverige är täckt av skog. Den är så självklar att vi riskerar att glömma bort att den är en av våra viktigaste strategiska resurser.

Genom århundradena har Sverige vuxit tillsammans med skogen. Den har lagt grunden för vårt välbefinnande, skapat jobb och tillväxt i varje hörn av landet. I dag är skogen viktigare än någonsin. Rätt använd är den en naturlig evighetsmaskin som gör det möjligt att fasa ut det fossila, stärka Sveriges ekonomi och försörjningstrygghet i en tid av geopolitisk osäkerhet.

Sverige har en världsledande skogsindustri som genom långsiktiga investeringar i innovation, effektivisering och hållbarhet har byggt en stark internationell position. Samtidigt befinner sig näringen i ett utsatt läge. Höga kostnader, en utdragen lågkonjunktur och en orolig omvärld pressar lönsamheten.

Dessa omvärldsfaktorer är svåra att påverka, men mycket av det som formar den svenska skogsindustrins förutsättningar ligger fortfarande i händerna på svenska politiker och myndigheter. Från 2026 beräknas branschen få ett årligt ekonomiskt bakslag på minst 2 miljarder kronor till följd av lagstiftning och myndighetsbeslut. Med tanke på den redan ansträngda situationen i skogsindustrin kan konsekvenser som ytterligare minskad produktion, fler varsel och negativa effekter på samhällsekonomin inte uteslutas. Det finns också en påtaglig risk att ytterligare investeringar i klimatomställningen skjuts på framtiden.

Konkurrenskraften är på väg att holkas ur. Om svensk skogspolitik dessutom drivs utan helhetsperspektiv kan konsekvenserna bli än mer omfattande på längre sikt. Kraftigt ökade avsättningar av produktiv skogsmark innebär mycket stora direkta kostnader för staten. En minskad tillgång på råvara medför också betydande samhällsekonomiska kostnader och slår hårt mot Sveriges sysselsättning, regional utveckling, export och skatteintäkter. Det försämrar även våra möjligheter att nå klimatmålen.

Den här rapporten beskriver effekten av de politiska beslut som har störst påverkan på skogsindustrin i närtid, och där beslutsfattare kan påverka utvecklingen. Att ta vara på skogens fulla styrka är vårt gemensamma ansvar som skogsland.

Viveka Beckeman
Vd Skogsindustrierna

Det här är svensk skogsindustri – en lägesbild 2026

Skogsnäringen är en av Sveriges viktigaste branscher. Den sysselsätter cirka 140 000 personer och står för 9–12 procent av svensk industris jobb, export, omsättning och förädlingsvärde. Skogsnäringen har också en stor positiv klimateffekt: 2024 uppskattades de samlade klimatnyttorna till 116 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Ambitionen är att öka skogsindustrins klimatnytta med 30 procent från 2020 till 2040¹.

I början av 2026 befinner sig branschen i det svåraste läget på många år. Råvarupriserna har mer än dubblats sedan före pandemin. Trots de historiskt höga priserna i skogen har avverkningen minskat med 5–10 procent de senaste 3–4 åren, enligt Skogsstyrelsen. Lågkonjunkturen går in på sitt fjärde år och 2025 går till historieböckerna som året då frihandeln skakades i grunden. Stora skiften i den globala handelspolitiken har skapat en oförutsägbart tillvaro som är särskilt betungande för exportinriktade näringar.

Det svåra läget har redan lett till produktionsneddragningar. Cirka 1500 tjänster varslades om uppsägning 2025. När företagen nu blickar framåt hopar sig fler orosmoln. Politiska beslut och processer som kan leda till ökade kostnader och sämre tillgång på råvara riskerar att förvärra situationen.

Foto: Emil Nordin

¹Skogsindustrierna (2023): Framtidslöfte för ökad klimatnytta

Politiska beslut kan bromsa industrin och omställningen

Att vara en föregångare i klimatomställningen bör vara en konkurrensfördel 2026. Trots det väntar nu miljardbelopp i årliga ekonomiska bortfall för skogsindustrin. Risken är uppenbar att fler jobb försvinner och att utfasningen av fossila bränslen bromsar in. Energi och transporter är två områden där utvecklingen kan få betydande negativa effekter om politiker och andra beslutsfattare inte agerar.

Energi: Miljardnota för bolagen som ställt om

Företagen som kommit längst med att fasa ut fossil energi i sina processer omfattas inte längre av EU:s utsläppshandelssystem. Regelförändringen får stor inverkan på svensk skogsindustri, som under flera decennier gjort omfattande investeringar för att minska användningen av fossil energi i produktionen av massa och papper, och har ett mål om att bli helt fossilfri till 2040.

Sedan mitten av 1990-talet har de fossila utsläppen från svenska massa- och pappersbruk minskat med hela 80 procent. Värdet av den så kallade fria tilldelningen av utsläppsrätter till industrin genom EU:s utsläppsrättshandelssystem ETS har varit en viktig del i investeringskalkylen och gjort att många företag vågat satsa på nya energilösningar. Den svenska tillverkningen av massa och papper är i dag fossilfri till cirka 96 procent, långt över det europeiska genomsnittet på 66 procent².

Vad kostar det?

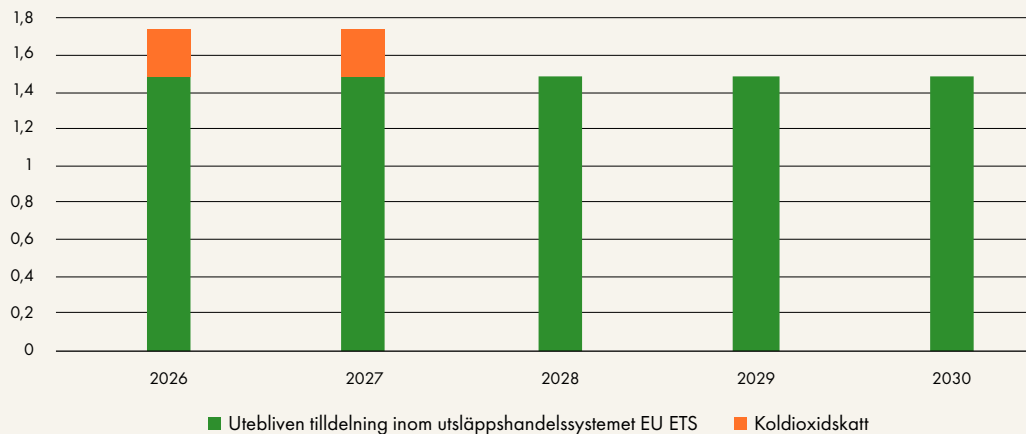
Regeländringen påverkar anläggningar med mindre än fem procent fossila utsläpp, som från och med 2026 inte kommer tilldelas fria utsläppsrätter. I Sverige innebär det att mer än hälften av anläggningarna, 25 av 45 massa- och pappersbruk, blir utan utsläppsrätter till ett uppskattat värde av 1,5 miljarder kronor per år.

Den negativa effekten förstärks av att anläggningarna som blockeras från utsläppshandelssystemet dessutom måste betala full koldioxidskatt för sina kvarvarande fossila utsläpp. Kostnaden beräknas uppgå till 130–250 miljoner kronor per år, tills anläggningarna omfattas av det nya systemet ETS2 år 2028. Svenska massa- och pappersbruk som ställt om snabbare än sina europeiska konkurrenter riskerar därmed både uteblivna intäkter och ökade kostnader på upp till 1,85 miljarder kronor per år.

²Cepi Statistics 2024, Eurostat 2025

Ekonomiska effekter

Belopp i miljarder kronor

Vad blir konsekvenserna?

- Svenska företag inom massa- och pappersindustrin får svårare att konkurrera med fossiltunga tillverkare i andra delar av Europa och världen.
- Det blir i praktiken mer lönsamt att öka andelen fossila bränslen i produktionsprocesserna än att fortsätta driva klimatomställningen. I och med det redan starkt pressade marknadsläget finns risk att skiftet till fossilfri energi stannar av och utsläppen ökar.

Vad kan politiken göra?

På kort sikt kan regeringen vidta flera åtgärder för att visa att det lönar sig att ställa om och stötta de verksamheter som är långt fram i energiomställningen. Två förslag på tillfälliga kompensationer:

- Halvera koldioxidskatten under 2026 och 2027 för företagen som utesluts ur utsläppshandelssystemet på grund av att de har för låg andel fossila utsläpp.
- Följ flertalet europeiska länder, som till exempel Norge, Tyskland och Frankrike, som kompenserar för utsläppsrättsprisets påverkan på elpriset. Kompensera berörda anläggningar i Sverige motsvarande värdet av den uteblivna fria tilldelningen, för närvarande cirka 10 öre/kWh.

Transport: Brant kostnadsutveckling

Att minska klimatpåverkan från transporter är en central del av omställningen till ett fossilfritt samhälle. Som Sveriges största transportköpare har skogsindustrin länge varit pådrivande i utvecklingen av mer bränsleeffektiva transporter. I Skogsindustrins Framtidsagenda för 2040 finns en målsättning om helt fossilfria inrikestransporter¹. Det ska bland annat ske med stöd av elektrifierade fordon och fler transporter på järnväg i kombination med ökad transporteffektivitet.

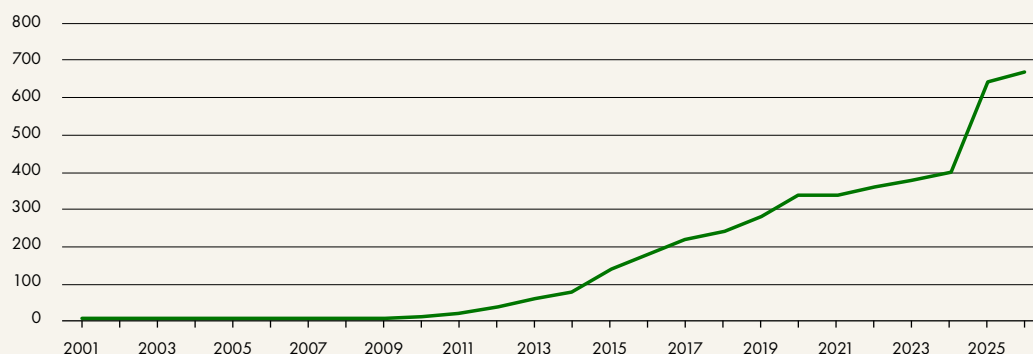
Omställningsarbetet riskerar nu att bromsas av ökade avgifter och kostnader, till följd av politiska beslut och myndighetsstyrning. Järnväg och sjöfart är avgörande för att kunna transportera tungt gods över långa avstånd, och har av politiken pekats ut som prioriterade trafikslag. Om kostnaderna för dessa trafikslag blir orimligt höga försämras industrins konkurrenskraft och möjlighet att flytta mer gods till järnväg och sjöfart.

Exempel 1: Banavgifterna har höjts 600 procent

Sedan 2010 har banavgifterna för tunga godstransporter stigit över 600 procent. De senaste åren har utvecklingen accelererat och fler höjningar väntas. Kostnaden för att transportera varor med tåg har börjat nå olönsamma nivåer för basindustrin.

Banavgifternas utveckling under 2000-talet

Procent

Vad kostar det?

Svenska företag betalade över 1,2 miljarder kronor i banavgifter till Trafikverket för att transportera gods år 2025³. Skogsindustrin står för drygt 25 procent av dessa transporter.

Den 1 januari 2025 steg banavgifterna med 55 procent för de tyngsta godstransporterna – vilket innebär över 100 miljoner kronor i ökade kostnader för skogsindustrins företag. Den exakta summan är svår att beräkna och sannolikt betydligt högre. För ett mellanstort svenskt sågverksföretag med cirka 300 anställda ökade kostnaderna med upp till tio miljoner kronor.

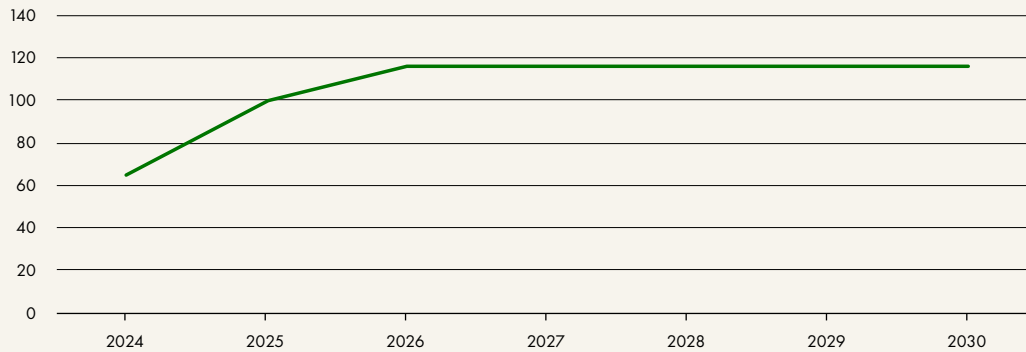
Under 2026 stiger Trafikverkets avgifter med ytterligare fyra procent. Regeringen budgeterar i sin tur för hela 15 procents höjning av de totala banavgifterna i budgetpropositionen för 2026. Fler höjningar är att vänta framöver, särskilt om Trafikverkets förslag om banavgifter i den Nationella planen för transportinfrastruktur⁴ blir verklighet.

³ Trafikverket (2023): Effekter av förändrade banavgifter

⁴ Trafikverket (2025): Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037

Ökning av banavgifterna för tunga godstransporter via järnväg

Miljoner kronor

Vad blir konsekvenserna?

- Sveriges förutsättningar för värdlandsstöd och folkförsörjningsplikt enligt vårt NATO-medlemskap försämras i takt med att tågterminaler tappas lönsamhet.
- Skogsindustriföretagen väljer i ökande utsträckning lastbilstransporter i stället för järnväg, där det är möjligt, för att vara konkurrenskraftiga. Det är en utveckling som väntas fortsätta.
- Förflyttningen från järnvägen ökar de fossila utsläppen och försvårar elektrifieringen av vägtransporterna, då lastbilstransporterna blir längre när de inte kombineras med tåg. Dessutom minskar trafiksäkerheten med fler lastbilar på våra vägar.

Exempel 2: Nya kostnadsökningar för svensk sjöfart och export

Europeiska system för att fasa ut användningen av fossila bränslen inom sjöfarten medför väsentliga avgiftshöjningar för företagen. Samtidigt är tillgången på fossilfria bränslen mycket begränsad och i dagsläget är de mer än dubbelt så dyra. Detta får stor inverkan på svensk skogsindustri, där över 80 procent av produkterna går på export. På grund av Sveriges geografiska läge och långa avstånd finns det ofta inget alternativt transportsätt. Inom EU:s inre marknad – svensk basindustris viktigaste marknad – påverkar kostnadsökningarna för sjötransporter Sverige mer än andra EU-länder, vars produktion sker på kontinenten och körs med bil.

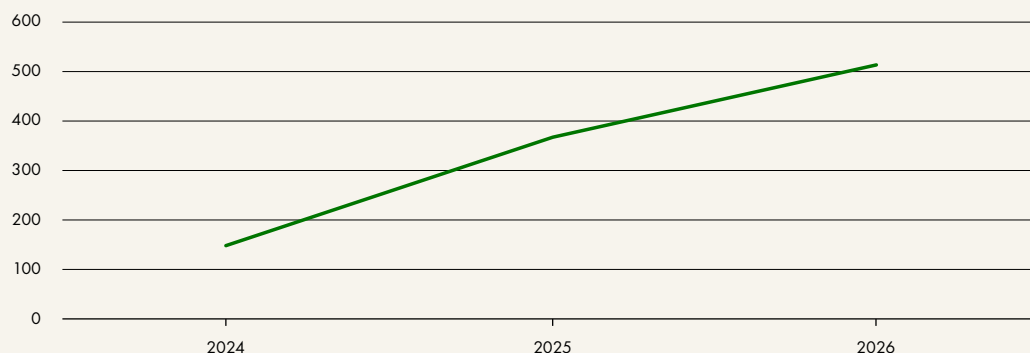
Kostnadsökningarna är bland annat kopplade till utsläppshandelssystemet EU ETS och FuelEU Maritime, som båda syftar till att minska sjöfartens klimatpåverkan. Enkelt uttryckt leder lagstiftningarna till att en procentuell avgift adderas till kostnaden för fartygsbränslen. Systemen fasas in gradvis, vilket innebär att kostnaderna ökar successivt för varje år. 2025 steg skogsindustrins kostnader för EU ETS och FuelEU Maritime med 150 procent och 2026 ökar de med ytterligare 40 procent.

Vad kostar det?

Skogsindustrierna beräknar att avgifterna ökat med cirka 400 miljoner kronor mellan 2024 och 2026. Även om EU:s styrmedel på sikt kan bidra till ett bredare utbud av fossilfria bränslen, bedöms dessa även framöver vara avsevärt dyrare. Det finns stor potential för nya bränslen, men det kommer ta tid att skala upp produktionen och få ner kostnaderna.

Avgifter för klimatrelaterad lagstiftning för sjöfart

Miljoner kronor

Vad blir konsekvenserna?

- För en betydande del av svensk industri finns inga realistiska alternativ till sjöfart när det gäller export. De kraftiga kostnadsökningarna som väntar kommer därför att påverka skogsindustrins marginaler och konkurrenskraft.
- Ökade transportkostnader innebär försämrad lönsamhet. Skogsindustrins svenska fabriker producerar tunga produkter som transporteras långt till kunder som inte är redo att betala extra för transportkostnader. Detta påverkar i sin tur möjligheten för svensk skogsindustri att konkurrera prismässigt.

Vad kan politiken göra?

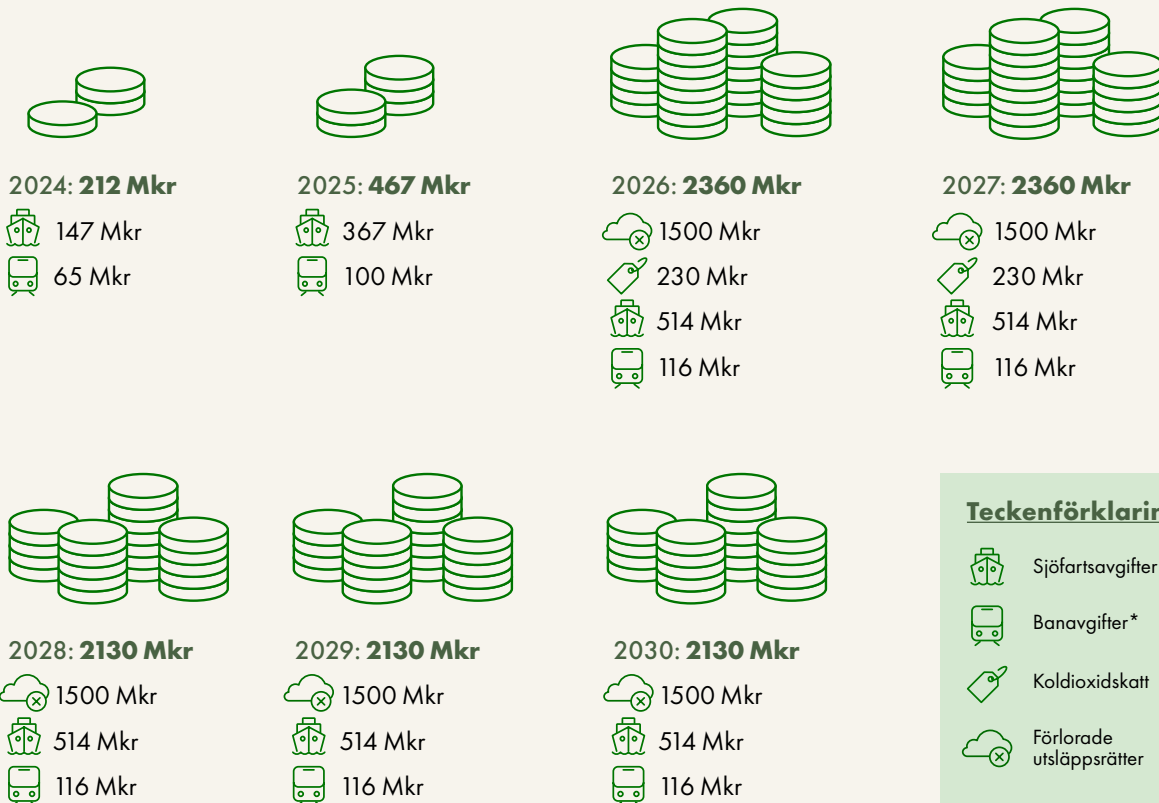
Det krävs en ökad insikt bland politiker och myndigheter om konsekvenserna av de samlade skatter och avgifter som läggs på exportindustrin:

- Undersök hur nationella och internationella transportrelaterade skatter, myndighetsavgifter och styrmedelsförslag påverkar svensk exportnäring och hur de kan möjliggöra en omställning till fossilfria transporter – samtidigt som svensk konkurrenskraft stärks. Det handlar till exempel om att främja tåg, sjöfart, intermodala transporter och transporteffektivitet.
- Ålägg Trafikverket att sänka banavgifterna omgående i 2026 års prislista genom att nyttja de möjligheter som lagen ger, samt att eliminera de hinder som Trafikverkets egna IT-system och metoder utgör för att verket ska kunna ta ut lägre avgifter.
- Agera för att ändra EU:s direktiv som reglerar hur banavgifter bestäms (SERA-direktivet) så att golvet för banavgifter tas bort.
- Genomför de förslag som Riksrevisionen tog fram i sin granskningsrapport av myndighetsavgifter⁵. Till exempel:
 - Gör återkommande bedömningar av om en myndighet ska ha rätt att både fastställa avgifternas storlek och själv disponera dem.
 - Stärk styrningen av myndigheterna för att löpande säkerställa att deras avgiftsbelagda tjänster är ändamålsenliga och kostnadseffektiva, samt ge myndigheter i uppdrag att följa upp hur tjänsterna fungerar i förhållande till marknadernas och företagens behov.

⁵Riksrevisionen (2025): Avgiftsbelagda tjänster – risk för ineffektivitet när myndigheter bestämmer och disponerar avgifterna

Samlade kostnadsökningar för skogsindustrin

2024-2030

*Banavgifter och sjöfartsavgifter från 2027 och framåt går för närvarande inte att beräkna, därför anges 2026 års värden. Avgifterna kommer troligtvis att öka.

OM BERÄKNINGARNA

Ökade banavgifter för järnvägstransporter: De exakta banavgifterna för svensk skogsindustri är svåra att beräkna. Avgifterna baseras bl.a. på antal ton och kilometer, faktureras i flera led långt i efterhand och det finns ingen officiell sammanställning av avgifterna för respektive bransch. Bedömningen av skogsindustrins banavgifter utgår från näringens andel av godstransporter på järnväg. Beloppen baseras på Trafikverkets uppskattningar från 2023 om hur stora banavgifterna förväntades bli för industrin år 2025, givet de aviserade höjningarna. Enskilda sågverks faktiska kostnader under 2025 tyder på att den totala kostnadsökningen sannolikt är betydligt högre än vad som anges i denna rapport.

Ökade kostnader för sjöfartstransporter: Bedömningen utgår från Svensk Sjöfarts sammanställning av kostnader för EU:s styrmedel. Kombinerat med branschdata över produktion, hur mycket som går på export via sjöfart enligt Trafikanalys, samt kontrollberäkningar från Skogsindustriernas sjöfartsexporterande medlemsbolag, har en bedömning av kostnadsökning för svensk skogsindustri genomförts. Den samlade beräkningen utgår från att industrins sjötransporter sker med fartyg över 5000 ton och därmed omfattas av nuvarande lagstiftning, vilket gäller för majoriteten av skogsindustrins sjötransporter.

Kortsiktig skogspolitik kan få stora konsekvenser

Just nu pågår flera politiska processer som kan leda till att ytterligare skogsmark tas ur produktion. De politiska vägvalen kan få stora samhällsekonomiska effekter för Sverige. Många tusen jobb och betydande skatteintäkter för generationer framöver bör tas med i beräkningen.

Skogen är en av Sveriges största tillgångar och den ställer särskilda krav på långsiktighet. Effekterna av de investeringar i både tillväxt och skötsel som görs idag kommer inte att synas inom en mandatperiod, utan först om flera decennier. På samma vis är den skog som når avverkningsbar ålder i dag ett resultat av det senaste seklets skogspolitik.

Flera pågående politiska processer, inte minst kopplat till EU-lagstiftning, riskerar leda till att ytterligare skogsmark tas ur produktion. Om tillgången på råvara begränsas minskar produktionen inom skogsindustrin, med färre arbetstillfällen, minskade exportintäkter och andra intäkter till statskassan som följd. De samhällsekonomiska effekterna för Sverige kan bli allt ifrån begränsade till mycket omfattande beroende på vilka val beslutsfattarna gör.

Här redovisas två exempel på hur beslutad lagstiftning kan minska tillgången på skoglig råvara, med långtgående konsekvenser för sysselsättning och tillväxt.

Exempel 1: Implementeringen av EU:s naturrestaureringsförordning

Naturrestaureringsförordningen har som mål att återställa och förbättra naturens tillstånd inom EU genom bindande åtgärder för restaurering av olika ekosystem, livsmiljötyper och arter. Delmål har satts upp för åren 2030, 2040 och 2050. Förordningen antogs 2024 och ska nu implementeras i respektive land.

Restaurering av natur och en rikare biologisk mångfald är viktiga mål som ligger väl i linje med Skogsindustriernas Framtidsagenda 2040⁶. Implementeringen behöver dock ske i balans med andra samhällsmål som beredskap, sysselsättning och tillgång till inhemsk råvaru-produktion, eftersom förordningen kan innebära att mycket stora arealer skogsmark tas ur produktion.

Vad blir konsekvenserna?

Det är svårt att bedöma exakt hur stora de samhällsekonomiska konsekvenserna kan bli. Direkta kostnader uppskattas till 175 miljarder kronor och uppstår dels om staten behöver lösa in mark alternativt betala ersättning till markägare som hindras från att bruka sin skog, dels för att bekosta skötsel- och restaureringsåtgärder.

Om produktiv skogsmark avsätts från skogsbruk uppstår även indirekta kostnader för samhället, då industrins produktion, arbetstillfällen, exportintäkter och andra intäkter till statskassan minskar. Skogsstyrelsens analys uppskattar att 1,6 miljoner hektar produktiv skogsmark riskerar att undantas från brukande vid en långtgående implementering av naturrestaureringsförordningen. Det motsvarar ett bortfall av närmare 8 miljoner kubikmeter råvara per år,

⁶Skogsindustrierna (2023): Framtidslöfte för den biologiska mångfalden

cirka 10 procent av den årliga avverkningen. Utfallet beror på hur strikt Sverige väljer att tolka förordningens paragrafer och vilken målnivå, det vill säga vilka referensarealer, man väljer att utgå ifrån. Utöver det riskerar andra krav i förordningen att leda till ytterligare bortfall av råvara.

Skogsindustriernas beräkningar visar att ett råvarubortfall i nivå med Skogsstyrelsens bedömning skulle hota över 11 000 arbetstillfällen. Det skulle också innebära cirka 13 miljarder kronor per år i uteblivet förädlingsvärde för massa-, pappers- och sågverksindustrierna.

Vad kan politiken göra?

Beslutsfattare i Sverige har goda möjligheter att minska de ekonomiska konsekvenserna. Förordningen om restaurering av natur är en så kallad ramlagstiftning, vilket ger medlemsländerna stor flexibilitet i hur den implementeras utifrån nationella förutsättningar. Naturvårdsverket och flera andra myndigheter ska presentera ett förslag till restaureringsplan i februari 2026 – men det är regeringen som beslutar om planen som skickas in till EU-kommissionen hösten 2026.

Direkta kostnader och indirekta samhällsekonomiska effekter:

Skogsutredningens uträkning av det samhällsekonomiska nuvärdet med att varaktigt sänka avverkningsnivån med 8 miljoner kubikmeter:

360

miljarder kronor

Direkta kostnader enligt Skogsstyrelsen (inklusive markanpassning och kompensation till markägare):

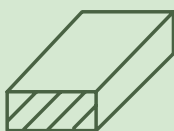
175

miljarder kronor

Skogsindustriernas beräkning av effekterna av minskad råvarutillgång:

13 miljarder kronor i uteblivet årligt förädlingsvärde i massa-, pappers-, och sågverksindustrierna.

Utebliven potentiell sysselsättning för över **11 000 personer**.

Regeringen bör nyttja flexibiliteten som lagstiftningen medger och tolka lagtexten på ett sätt som är förenligt med nationella förutsättningar. Lagstiftningen behöver implementeras på en rimlig miniminivå, till exempel genom att:

- Fastställa en välavvägd målnivå: Bestäm de så kallade referensarealerna mot vilka restaureringsbehoven ska bedömas till den utbredning naturtyperna hade år 1995.
- Definiera naturtyper i enlighet med annan EU-lagstiftning: Likställ definitionen av livsmiljötypen västlig taiga med definitionen för old growth forest och säkerställ att de svenska definitionerna av naturtyperna är tydliga och relevanta.
- Säkerställ tillämpning av icke-försämringskravet på regional nivå i stället för varje enskilt område: På så sätt skapas en möjlighet att faktiskt bruka skogliga naturtyper så länge minst lika mycket av naturtypen nyskapas inom det regionala området. Det finns annars en stor risk att ingen skogsägare kommer att vilja skapa skogar som klassas som naturtyper om det senare innebär ett brukandeförbud. Samtidigt riskerar vi att få omfattande rättsprocesser och överklaganden kopplade till naturtyper.

OM BERÄKNINGARNA

Bedömningen av de samhällsekonomiska effekterna utgår från officiella analyser och beräkningar från myndigheter.

Miljömålsberedningens beräkningar av climateffekter vid minskad avverkning

I slutbetänkandet från februari 2025 presenterade beredningen en metod för att beräkna vilka effekter som förlängda omloppstider i produktiv skogsmark får i form av minskad råvarutillgång och ökat netto-upptag av koldioxid. Beräkningen antar att en minskad avverkningsnivå om 1 miljon kubikmeter kan ge ett koldioxidupptag på 1,35 miljoner ton.⁷ Miljömålsberedningens förslag syftar till att uppnå ökat koldioxidupptag på kort sikt och väger inte in risken för hur ökade avsättningar kan påverka kolupptaget negativt på längre sikt.

Skogsindustriernas beräkning av samhällsekonomiska effekter

Minskad råvarutillgång om 1 miljon kubikmeter motsvarar ett potentiellt minskat förädlingsvärde inom massa-, pappers- och sågverksindustrierna om cirka 1,6 miljarder kronor och potentiellt utebliven sysselsättning för cirka 1400 personer.

Skogsutredningens nuvärdesberäkning

Inom ramen för utredningen En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs togs en beräkning fram för att bedöma det samhällsekonomiska nuvärdet av att "öka/minska tillväxten så att avverkningsnivån varaktigt höjs/sänks med 1 miljon kubikmeter per år (100 år, 3 procent ränta)". Beräkningen antar att nuvärdet av att varaktigt sänka avverkningen över en 100-årsperiod blir 45 miljarder kronor, med antagandet om en 3-procentig så kallad diskonteringsränta.

⁷SOU 2025:21 Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)

Exempel 2: LULUCF och skogen som reglage för klimatmålen

EU:s LULUCF-förordning (Land Use, Land-Use Change and Forestry) innehåller bindande mål för upptag och utsläpp av koldioxid från skog och mark, och är sedan 2021 en del av EU:s klimatlagstiftning. Förordningens mest centrala mål är att koldioxidupptaget i LULUCF-sektorn inom EU ska öka till 310 miljoner ton koldioxidekvivalenter till år 2030. Det samlade åtagandet har delats upp bland medlemsstaterna, där Sverige förväntas bidra med den största kolsänkan. Sveriges koldioxidupptag i skog och mark ska öka med 4 miljoner ton år 2030, jämfört med referensperioden 2016–2018.

Hur stora insatser som krävs för att nå målet är mycket osäkert. Skogens koldioxidupptag varierar mycket och utvecklingen styrs i stor utsträckning av naturgivna förutsättningar som vi inte kan påverka, som regnmängd, torka, stormar, skogsbränder och insektsangrepp. Det är även en stor utmaning att mäta upptaget. Resultaten är osäkra, varierar mycket från år till år och mätmetoderna ändras löpande.

Väsentliga skillnader mellan rapporteringsåren

De senaste årens rapporteringar från Naturvårdsverket illustrerar problematiken:

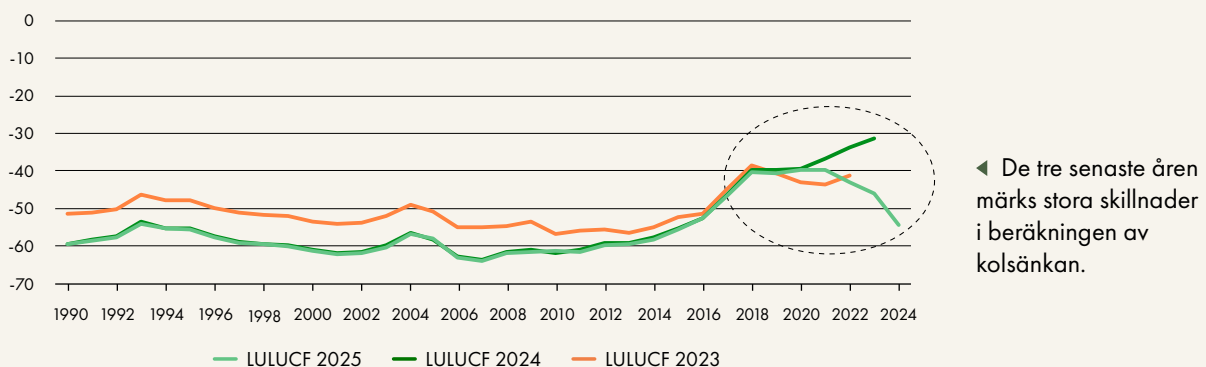
- 2025 rapporterades ett nettoupptag om cirka 54 miljoner ton koldioxid under 2024 – nästan 4 miljoner ton över målet till 2030.
- 2024 visade rapporteringen att upptaget endast var cirka 31 miljoner ton under 2023, hela 19 miljoner ton under målet till 2030.
- 2023 rapporterades ett upptag om 41 miljoner ton för år 2022.

Eftersom varje mätning justerar siffrorna även för tidigare år innebär det att kolupptaget under ett och samma år även kan skilja sig mycket åt i olika mätningar. För året 2023 bedömdes kolupptaget till exempel vara 31 miljoner ton i en mätning och 45 miljoner i nästa.

Den stora variationen mellan mätningarna gör det svårt för beslutsfattare att avgöra vilka åtgärder som behövs. Trots den stora osäkerheten används mätningarna som huvudsakligt underlag när åtgärder för att nå målen utformas.

Upptag av koldioxid i markanvändningssektorn

Miljoner ton CO_{2e}

Källa: Naturvårdsverket

Vad blir konsekvenserna?

Om något av de senaste tre årens rapportering för LULUCF hade använts för att motivera minskade avverkningar med syfte att nå målet till 2030, hade det kunnat innebära följande samhällsekonomiska effekter:

SCENARIO 1

Rapporteringsår 2023 (data för 2022)

Upptaget hade behövt öka med 7,5 miljoner ton koldioxid, vilket motsvarar en avverkningsminskning om cirka 6,8 miljoner kubikmeter.

Minskat förädlingsvärde inom massa-, pappers- och sågverksindustrierna:
11 miljarder kronor per år

Utebliven sysselsättning för cirka **9 500 personer**

Samhällsekonomiskt värde över 100 år: **306 miljarder kronor**
(om avverkningsminskningen skulle bestå)

SCENARIO 2

Rapporteringsår 2024 (data för 2023)

Upptaget hade behövt öka med 19 miljoner ton koldioxid, vilket motsvarar en avverkningsminskning om cirka 17,2 miljoner kubikmeter.

Minskat förädlingsvärde inom massa-, pappers- och sågverksindustrierna:
27,5 miljarder kronor per år

Utebliven sysselsättning för cirka **24 000 personer**

Samhällsekonomiskt värde över 100 år: **774 miljarder kronor**
(om avverkningsminskningen skulle bestå)

SCENARIO 3

Rapporteringsår 2025 (data för 2024)

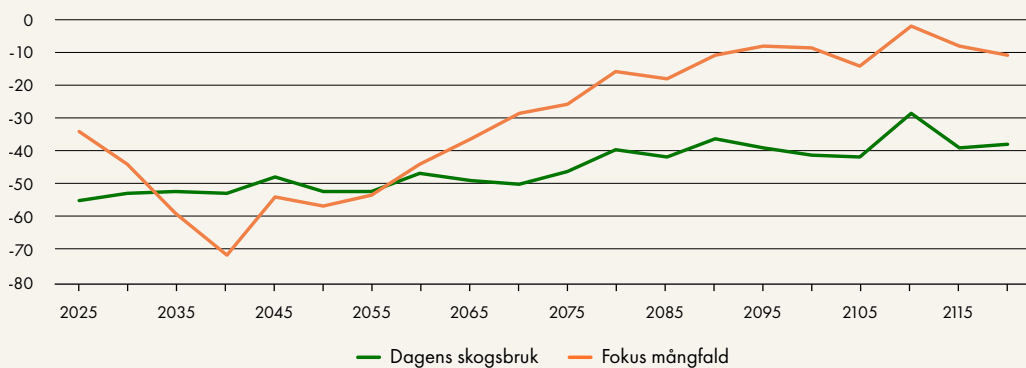

Sverige har teoretiskt nått målet med **över 3,7 miljoner ton koldioxid till godo.**

Minskade avverkningsnivåer får också stora konsekvenser för klimatet. En lägre avverkningstakt ökar kolsänkan på kort sikt, men utan aktivt brukade skogar och aktiv förnygring av skogarna minskar kolsänkan på längre sikt. Därtill minskar effekten av skogens största bidrag till klimatomställningen – att råvaror och produkter från skogen kan ersätta och minska användningen av material med stor klimatbelastning.

Kolsänkan ökar av att bruka skogen

Miljoner ton CO₂e

Hur kolinlagringen påverkas över tid vid dagens skogsbruk respektive ett scenario med högre nivå av avsättningar och hyggesfritt skogsbruk. Källa: Skogsstyrelsen

Vad kan politiken göra?

De mycket varierande beräkningarna av kolsänkans storlek från år till år och de stora osäkerheterna kring mätningen gör den till ett osäkert beslutsunderlag för riksdag, regeringar och myndigheter. Särskilt när förslagen kan få mycket långtgående samhällsekonomiska konsekvenser.

Kortsiktiga och strikta mål om att öka kolsänkan kan leda till politiska beslut som, utöver mycket omfattande samhällsekonomiska konsekvenser, blir kontraproduktiva för klimatarbetet.

Det behövs en mer realistisk syn på LULUCF-sektorns bidrag i klimatarbetet. Klimatpolitiken måste fokusera på att fasa ut det fossila och kan inte utgå ifrån att skogen ska kompensera för andra sektors utsläpp. LULUCF-förordningen bör anpassas så att den inte begränsar bioekonomins möjlighet att bidra med en långsiktig tillgång på förnybar råvara tillsammans med en hög kolsänka över tid. Eventuella mål eller ambitioner i framtida lagstiftning bör endast vara indikativa.

Skogsindustrierna är organisationen för företag som förädlar trä till fossilfria och förnybara material och produkter. I verksamheten ingår Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation. Skogsindustrierna företräder cirka 130 företag som tillsammans har omkring 260 produktionsanläggningar i Sverige.

Kontakt: info@skogsindustrierna.se
www.skogsindustrierna.se